

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Klasyczne teorie socjologiczne		14.2.0541	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Socjologii Życia Codziennego			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Nauk Społecznych	Socjologia	forma	stacjonarne
		moduł	Podstawowa
		specjalnościowy	Podstawowa
		specjalizacja	Podstawowa
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Magdalena Gajewska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Formy zajęć			5
Wykład, Ćw. audytoryjne			Uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych (W+Ćw): 60 godzin
Sposób realizacji zajęć			Samodzielne opracowanie treści literatury: 40 godzin
zajęcia on-line, zajęcia poza pomieszczeniami dydaktycznymi UG, zajęcia w sali dydaktycznej			Przygotowanie do pracy kontrolnej: 25 godzin
Liczba godzin			Razem = 125 godzin (5 ECTS)
Ćw. audytoryjne: 30 godz., Wykład: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny) - Praca w grupach - Wykład problemowy - Wykład z prezentacją multimedialną 		Sposób zaliczenia <ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin 	
		Formy zaliczenia <ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - egzamin pisemny testowy - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - Ocena z ćwiczeń zostanie uzyskana na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru. Egzamin pisemny z pytaniami otwartymi i zamkniętymi kończy część wykładową przedmiotu. Test pisemny lub egzamin ustny przeprowadzony na platformie MS Teams - egzamin pisemny (dłuższa wypowiedź pisemna / rozwiązanie problemu) - kolokwium 	
		Podstawowe kryteria oceny	

Wykład:
egzamin pisemny: testowy (zawierający pytania i zadania otwarte oraz pytaniami (zadaniami) otwartymi) sprawdzający wiedzę z treści wykładowych i listy przedstawionych w sylabusie lektur.
ustalenie oceny końcowej z przedmiotu dokonuje się na podstawie oceny uzyskanej z testu i ćwiczeń z przedmiotu.

Ćwiczenia:
Zaliczenie z oceną. Ocena końcowa jest średnią ocen uzyskanych przez studenta z:
-kolokwium, eseju, wygłoszonego referatu (dla chętnych), testów wejściowych, aktywności, przygotowania do zajęć (znajomości tekstu).
Uzyskanie pozytywnej oceny z ćwiczeń jest warunkiem przystąpienia do egzaminu.

C. Podstawowe kryteria :
Uzyskanie pozytywnej oceny końcowej z przedmiotu:

Egzamin:
a) Test sprawdzający wiedzę – podstawą zaliczenia jest uzyskanie 51% pkt za poprawne odpowiedzi.
b) Uzyskanie pozytywnej oceny z ćwiczeń prowadzonych do przedmiotu.

Ćwiczenia:
Kolokwium (51%);
Wypowiedź pisemna: esej (ocena formy i treści);
Ocena pracy wykonywanej w trakcie zajęć (aktywność, przygotowanie do zajęć).

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

prezentacja i porównanie stanowisk wybranych klasyków socjologii

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

brak

B. Wymagania wstępne

brak

Cele kształcenia

Przekazanie studentowi wiadomości dotyczących teoretycznych sposobów analizowania życia społecznego, jakie pojawiły się wraz z konstytuowaniem się paradygmatów w socjologii. W tym:

- konstytuowanie się paradygmatów naukowych w socjologii;
 - założenia ontologiczne i epistemiczne teorii socjologicznych;
 - stylów myślowych charakteryzujących poszczególne szkoły socjologiczne;
 - problematyki analizowanej za pomocą wypracowanych w XIX i XX wieku teorii naukowych;
 - wpływu wydarzeń społecznych na kształt teorii socjologicznych;
 - wpływu innych dyscyplin naukowych na teoretyczne interpretacje zjawisk społecznych;
 - wskazanie pragmatycznie ukierunkowanych teorii socjologicznych;
- W trakcie ćwiczeń zaś kształtowanie umiejętności:
- rekonstruowania założeń i argumentów;
 - wnioskowania i krytycznej analizy założeń teoretycznych;
 - stosowania teorii socjologicznej do analizy zjawisk społecznych;
 - swobodnego operowania aparatem pojęciowym wypracowanym na gruncie analizowanych teorii;

Treści programowe**A. Problematyka wykładu:**

1. „Rewolucja” i pozytywizm jako źródła myśli socjologicznej.
2. Teoria a praktyka socjologiczna w XIX i XXI wieku. Paradygmaty teoretyczne w socjologii.
3. Ewolucjonizm w teoriach socjologicznych: A. Comte, H. Spencera, L. Gumplowicza.
4. Organicyzm w socjologii E. Durkheim’a i narodziny francuskiego funkcjonalizmu.
5. „L’annee sociologique”. Socjologia S. Czarnowskiego, M. Maussa i M. Holbwachsa.
6. Teoria konfliktu i filozofia społeczna Karola Marksa.
7. Psychologia społeczna w myśli Z. Freuda, G. le Bon i G. Tarde.
8. Zwrot antypozytywistyczny w naukach humanistycznych.
9. Socjologia rozumiejąca Maxa Webera.
10. Myślenie dialektyczne w socjologii antypozytywistycznej Georga Simmela.
11. Narodziny socjologii wiedzy. Teoria ideologii K. Mannheima.
12. Behawioryzm w teoriach społecznych. Myśl G. H. Meada i narodziny interakcjonizmu w Ameryce.

13. Szkoła chicagowska, pragmatyzm i feministyczna socjologia początku XX wieku.
14. Współczynnik humanistyczny. Teoria socjologiczna Floriana Znanieckiego.
15. Fenomenologia w socjologii. Alfred Schutza.
- B. Problematyka ćwiczeń:
 1. Od myśli społecznej do teorii socjologicznej.
 2. Rozważania metodologiczne „ojców socjologii”.
 3. Organicyzm i funkcjonalizm w pracach E. Durkheim’a
 4. Problematyka zmiany społecznej w pracach K. Marksa
 5. Ujęcie antypozytywistyczne M. Webera.
 6. Socjologia niemiecka okresu międzywojennego.
 7. W stronę antropologii i psychologii społecznej. Myśl francuska.
 8. Socjologia anglosaska, od ewolucjonizmu do psychologizmu.
 9. Pierwsze kobiety w socjologii - Harriet Martineau, Jane Addams i kobiety z Chicago,
 10. Esej . Tematy zostaną podane 2 tygodnie przed terminem pisania eseju.
 11. Polska myśl społeczna L. Krzywickiego, S. Czarnowskiego,
 12. Polska myśl socjologiczna F. Znanieckiego.
 13. Antropologia B. Malinowskiego.

Wykaz literatury

A. Literatura do samodzielnego studiowania obowiązkowa na ćwiczenia (uporządkowana według problematyki zajęć):

1. Od myśli społecznej do teorii socjologicznej
 - A. Giddens, Czym zajmują się socjologowie? w: P. Sztompka, M. Kuć (red.) Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s. 23-27.
 - J. C. Alexander, Między postępem a apokalipsą: teoria społeczna i sen o rozumie w XX wieku w: P. Sztompka, M. Kuć (red.) Socjologia, Lektury. Znak, Kraków 2006, s. 624-639.
 2. Rozważania metodologiczne „ojców socjologii”. cz.1
 - A. Comte, Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej w: P. Śpiewak, Klasyczne teorie socjologiczne. Wybór tekstów, PWN, Warszawa 2006, s.3-28.
 - J. S. Mill, System logiki, w: P. Śpiewak, Klasyczne teorie socjologiczne. Wybór tekstów, PWN, Warszawa 2006, s.28-61.
 3. Rozważania metodologiczne cz.2
 - Gumpłowicz L., System socjologii, w: P.Śpiewak (red.) Klasyczne teorie socjologiczne. Wybór tekstów, PWN, Warszawa 2006, s.84-97.
 - H. Spencer, Zasady socjologii w: P. Śpiewak (red.), Klasyczne teorie socjologiczne, Wybór tekstów. s.170-181.
 4. Organicyzm i funkcjonalizm w pracach E. Durkheim’a
 - E. Durkheim, Zasady metody socjologicznej, przeł. J. Szacki, PWN, Warszawa 1968.
 - E. Durkheim, O podziale pracy społecznej, Cz. II i cz. III, tłum. Krzysztof Wakar, Warszawa 1999.
 - E. Durkheim, O samobójstwie, przeł. K. Wakar, Warszawa 2006, Wstęp s. 47-53 i księga 2, 185-189, księga 3 (całość).
 - E. Durkheim, Elementarne formy życia religijnego, tłum. Anna Zadrozżyńska, Warszawa 2010, s.19-24. (Definicja zjawiska religijnego i religii)
 - E. A. Tiryakian, Od Durkheima do Managui: rewolucja jako odrodzenie religii, s.665-678 w: Socjologia, Lektury. Kraków 2006.
 5. Problematyka zmiany społecznej w pracach K. Marksa
 - K. Marks: Praca wyobcowana, w: P. Sztompka. M. Kuć (red.) Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s.409-416.
 - K. Marks, F. Engels: Burżuazja a proletariusze, w: P. Sztompka. M. Kuć (red.) Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s. 417-423.
 - F. Tönnis: (Rozdziały) Teoria wspólnoty. 27-48; Teoria stowarzyszenia s.67-80; W. F. Tönnis, Wspólnota i Stowarzyszenie, przeł. M. Łukasiewicz, PWN, Warszawa 2008
 6. Ujęcie antypozytywistyczne a socjologia M. Webera
 - M. Weber, „Obiektywność” poznania społeczno- naukowego i społeczno-politycznego, s. 133-195 i lub „Wolność od wartościowania” - jej sens w naukach socjologicznych i ekonomicznych, s.195-243., w: Weber M. Racjonalność, władza, odczarowanie, przeł. Marian Holona, Poznańska Biblioteka Niemiecka, Poznań 2004.
 - M. Weber, Etyka protestancka a duch kapitalizmu,
 - M. Weber, Stany i klasy w: P. Sztompka, M. Kuć, Socjologia Lektury, s.423-427.
 - M. Weber, Typy panowania w: P. Sztompka, M. Kuć, socjologia Lektury, s. 470-492.
 7. Socjologia niemiecka okresu międzywojennego
 - A. Schutz, Symbol, rzeczywistość, społeczeństwo, w: O wielości rzeczywistości, s. 57-111.
 - i Powracający do domu lub 203- 213; Obcy; esej z zakresu psychologii społecznej 213-225.
 - A. Schutz, Świat społeczny i teoria działania społecznego w: Socjologia, Lektury, s.64-70.
 - G. Simmel, Poziom społeczeństwa a poziom jednostki. Przykład socjologii ogólnej 21-29.
 - Obcy(300-305, Wierność i wdzięczność (283-296), w: G. Simmel, Socjologia, PWN 2005.
 - G. Simmel, Wymiana jako środek przezwyciężania czysto subiektywnego znaczenia wartości przedmiotu, w: Socjologia, Lektury, s. 79-88.
 - G. Simmel, Filozofia mody w: Socjologia, Lektury, s. 272-277.
 8. W stronę antropologii i psychologii społecznej. Myśl francuska
 - E. Durkheim i M. Mauss, O niektórych pierwotnych formach klasyfikacji. Przyczynek do badań nad wyobrażeniami zbiorowymi, przeł. J. Szacki, w: M. Mauss, Socjologia i antropologia, s.515-575.
 - M. Mauss, O darze, a w szczególności o obowiązku odpowiadania podarunkami na podarunki, i po zostało w: M. Mauss, Socjologia i antropologia,

s. 165-182;

G. le Bon, Uczucia i moralność tłumu w: P. Sztompka, M. Kuć (red.) Socjologia. Lektury, Znak, Kraków 2006, s.181-19.

9.Socjologia anglosaska, od ewolucjonizmu do psychologizmu

Charles Cooley, Społeczeństwo i jednostka (s. 169-179) i Grupy pierwotne (209-215) w: J. Mucha, Cooley, Wiedza powszechna, Warszawa,1992.

H.Blumer, Stanowisko metodologiczne interakcjonizmu symbolicznego, przeł. G. Woroniecka, Nomos 2007, s. 5- 49.

G.H.Mead, Umysł (rozdz. Myśl, komunikacja i symbol znaczący, Znaczenie, Uniwersalność), w: G. H. Mead, Umysł, osobowość i społeczeństwo, przeł. Z. Wolińska, PWN, Warszawa 1975, s.98-130.

10.Pierwsze kobiety w socjologii - Harriet Martineau, Jane Addams i kobiety z Chicago,

Pierwsze kobiety w socjologii i klasyczna teoria socjologiczna, w: G. Ritzer, Klasyczna teoria socjologiczna, Poznań 2000, s. 199-221.

Reformizm, Jane Addams oraz The Lost Woman of Chicago, 1892-1920, w: Krzysztof Czekał, Socjologia Szkoły Chicagowskiej i jej recepcja w Polsce, Katowice 2007. s. 49-56.

1 Marta i Maria – kwestia kobiecości w twórczości Elizy Orzeszkowej s.34-82.

2.Śliczna moja siostra natura. Projekt „Nowej Kobiety” w modernistycznej twórczości Zofii Nałkowskiej s. 146-193.

3. Prywatne jest publiczne. Życie świadome według Ireny Krzywickiej 193-240.

to wszystko w: Górnicka-Bartyńska A., Stańmy się sobą. Cztery projekty emancypacji (1863-1939). świat literacki, 2001.

11.Polska myśl społeczna L. Krzywickiego, S. Czarnowskiego

Czarnowski S., Kultura – Wstęp, s.238-258 ,w:Wybór pism socjologicznych, wybór J. Sztumski, Książka i Wiedza, 1982.

Czarnowski S., Wędrownica narzędzia w: Świat człowieka -świat kultury. Antologia tekstów klasycznej antropologii, E. Nowicka, M. Głowacka-Grajper, s.323-332.

Krzywicki L., Człowiek i społeczeństwo, s. 304-344 w: Człowiek i społeczeństwo. Wybór Pism wybór, J. Sztumski, 1982.

12.Polska myśl socjologiczna F. Znanieckiego

F. Znaniecki, Materiały socjologii, w: Wstęp do socjologii ,s.204-243.

F. Znaniecki, Fakty i przedmioty kulturowe w: Socjologia, Lektury, s. 60-64.

13. Antropologia B. Malinowskiego

B. Malinowski, Kultura i zachowanie się człowieka w: Miscellanea, Anthropologica et Sociologica, 2010/2011 Gdańsk, s.193-219.

B. Malinowski, Zasada do ut des przenikająca życie plemienne ,w: P. Sztompka, M. Kuć, Socjologia, Lektury, s. 99-103.

B. Literatura uzupełniająca do wykładu i ćwiczeń:

1.P. Burke, Historia i teoria społeczna, tłum. Małgorzata Łamacz, Warszawa-Kraków 2000.

2. J. Skarbek, Pozytywistyczna teoria wiedzy, Warszawa 1995.

3. B. Skarga, Comte, Warszawa 1977.

4. L. Kasprzyk, Spencer, Warszawa 1967.

5.A. Gella, Ewolucjonizm a początki socjologii, Wrocław 1966.

6.Z. Rosińska, Freud, Warszawa 1993.

7.J. Szacki, Durkheim, Warszawa 1964.

8. N.Assordobraj, Życie i dzieło Stefana Czarnowskiego w: Stefan Czarnowski, Dzieła, t. 5, Warszawa 1956.

9. A. Ochocki, Dialektyka i historia, Człowiek i praca w twórczości Karola Marksa, Warszawa 1980.

10.J. Szacki, Historia myśli socjologicznej, Wydanie nowe, Warszawa 2005. Małgorzata Łamacz, Warszawa-Kraków 2000.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01 K_W04 K_W05 K_W09 K_U02 K_U07 K_U08 K_U09 K_K02 K_K06	<ul style="list-style-type: none"> Ma zaawansowaną wiedzę o charakterze nauk społecznych, ich miejscu w systemie nauk i relacjach do innych nauk i wiedzy potocznej, potrafi określić specyfikę socjologii jako nauki w odniesieniu do jej historii, funkcji, przedmiotu i zadań, potrafi wyróżnić obszary tematyczne socjologii wspólne z innymi dyscyplinami nauk społecznych i zna różne podejścia teoretyczno-metodologiczne w socjologii Zna rodzaje więzi społecznych o charakterze nieformalnym i sformalizowanym powstające w różnych typach grup, sieci społecznych i społeczeństw oraz prawidłowości rządzące ich zmianą. Ma podstawową wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury społeczne i zasady ich funkcjonowania, a także działającym w tych strukturach oraz uczestniczącym w praktykach kulturalnych w środowisku lokalnym, regionalnym, obszarze kultury narodowej i wymiany globalnej. Zna różne poglądy na temat życia społecznego oraz wybranych struktur i instytucji społecznych wyrażane w świecie potocznym, dyskursie publicznym i naukowym oraz orientuje się w ich historycznej ewolucji.
	Umiejętności
	<ul style="list-style-type: none"> Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu różnych nurtów socjologii i pozyskiwać dane do analizowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych.

	<ul style="list-style-type: none"> • Analizuje zaproponowane rozwiązania konkretnego problemu z dziedziny socjologii i podejmuje decyzje co do odpowiednich rozstrzygnięć • Analizuje i rozumie wiele aktualnych zjawisk społecznych w kontekście wiedzy o mechanizmach działania człowieka, oddziaływania grupy na jednostkę, oraz procesów zmian, jakim podlega społeczeństwo polskie, społeczeństwa Europy i świata. • Potrafi przygotować pracę pisemną w zakresie socjologii w języku polskim i angielskim z zachowaniem reguł formalnych tekstu naukowego, wykorzystując podstawowe ujęcia teoretyczne i różne źródła wiedzy o społeczeństwie.
	Kompetencje społeczne (postawy)
	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role • Zna sposoby uzupełniania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności.
Kontakt	
magdalena.gajewska@ug.edu.pl	